

Αριθμ. Πρωτ. 251

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Ἐλέω καί δυνάμει Θεοῦ διαπλεύσαντες ἐν προσευχῇ καί νηστείᾳ τό πέλαγος τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί φθάσαντες εἰς τό παμφαές Πάσχα, ἀνυμνοῦμεν τόν κατελθόντα μέχρις Ἰδοῦ ταμείων καί «ἀπεργασάμενον πᾶσιν εἰσηκτόν τόν Παράδεισον» διά τῆς ἐκ νεκρῶν Ἐγέρσεως Αὐτοῦ Κύριον τῆς δόξης.

Ἡ Ἀνάστασις δέν εἶναι ἀνάμνησις ἐνός γεγονότος ἀπό τό παρελθόν, ἀλλά «καλή ἀλλοίωσις» τῆς ὑπάρξεώς μας, «ἄλλη γέννησις, βίος ἕτερος, ἄλλο ζωῆς εἶδος, αὐτῆς τῆς φύσεως ἡμῶν μεταστοιχειώσις»¹. Ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀνακαινίζεται ὁμοῦ μετά τοῦ ἀνθρώπου ἡ σύμπασα κτίσις. Ὅταν ψάλλωμεν τήν Γ' ᾠδήν τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα, τό «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια· ἑορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις τήν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ἧ ἔστερέωται», τότε διακηρύσσεται ὅτι ὁλόκληρον τό σύμπαν εἶναι στερεωμένον καί πλήρες ἀνεσπέρου φωτός. Ὅχι μόνον διά τήν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλά καί διά τήν ὅλην δημιουργίαν, ἰσχύει τό «πρό Χριστοῦ» καί τό «μετά Χριστόν».

Ἡ ἐκ νεκρῶν Ἐγερσις τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ τόν πυρῆνα τοῦ Εὐαγγελίου, τό σταθερόν σημεῖον ἀναφορᾶς ὄλων τῶν κειμένων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλά καί τῆς λειτουργικῆς ζωῆς καί τῆς εὐσεβείας τῶν Ὁρθοδόξων. Ὄντως, εἰς τό «Χριστός Ἀνέστη» συνοψίζεται ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ βίωσις τῆς καταργήσεως τοῦ κράτους τοῦ θανάτου εἶναι πηγῆ ἀνεκλαλήτου χαρᾶς, «ἐλευθέρας ἀπό τᾶς δεσμεύσεις αὐτοῦ τοῦ κόσμου». «Χαρᾶς τά πάντα πεπλήρωται, τῆς ἀναστάσεως τήν πείραν εἰληφότα». Ἐκρηξις «χαρᾶς μεγάλης» ἡ Ἀνάστασις διαποτίζει ὁλόκληρον τήν ἐκκλησιαστικήν ζωήν, τό ἦθος καί τήν ποιμαντικήν δρᾶσιν, ὡς πρόγευσις τῆς πληρότητος ζωῆς, γνώσεως καί χαρᾶς τῆς αἰωνίου Βασιλείας τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁρθόδοξος πίστις καί ἀπαισιοδοξία εἶναι ἀσύμβατα μεγέθη.

¹ Γρηγορίου Νύσσης, *Περί τῆς τριημέρου προθεσμίας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, PG 46, 604.

Τό Πάσχα εἶναι διά τόν ἄνθρωπον ἐορτή ἐλευθερίας καί νίκη κατά τῶν ἀλλοτριωτικῶν δυνάμεων, ἐκκλησιοποιήσις τῆς ὑπάρξεώς μας, πρόσκλησις εἰς συνεργίαν διά τήν μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου. Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καθίσταται «ἕνα μεγάλο Πάσχα», ὡς πορεία πρὸς «τήν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ»². Τό βίωμα τῆς Ἀναστάσεως ἀποκαλύπτει τό κέντρον καί τήν ἐσχατολογικήν διάστασιν τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Αἱ βιβλικαί μαρτυρίαι περὶ τῆς Ἐγέρσεως τοῦ Σωτῆρος ἀνα-δεικνύουν τήν δύναμιν τῆς ἐλευθερίας τῶν πιστῶν, εἰς τήν ὁποίαν καί μόνην φανεροῦται τό «μέγα θαῦμα», τό ὁποῖον παραμένει ἀπρόσιτον εἰς κάθε καταναγκασμόν. «Βουλομένων γάρ, οὐ τυραννουμένων τό τῆς σωτηρίας μυστήριον»³. Ἡ ἀποδοχή τῆς θείας δωρεᾶς ὡς «διάβασις» τοῦ πιστοῦ πρὸς τόν Χριστόν, εἶναι ἡ ἐλευθέρωσις ὑπαρκτικῆ ἀπάντησις εἰς τήν ἀγαπητικήν καί σωστικήν «διάβασιν» τοῦ Ἀναστάντος πρὸς τόν ἄνθρωπον. «Χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»⁴.

Τό μυστήριον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου συνεχίζει καί σήμερον νά κλονίζη τὰς θετικιστικάς βεβαιότητας τῶν ἀρνητῶν τοῦ Θεοῦ ὡς «ἀρνήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας», τοὺς ὁπαδούς τῆς «φενάκης τῆς αὐτοπραγματώσεως χωρὶς Θεόν» καί τοὺς θαυμαστάς τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ». Δέν ἀνήκει τό μέλλον εἰς τόν ἐγκλωβισμόν εἰς τήν αὐτάρεσκον, συρρικνωτικήν καί κλειστήν ἐνθαδικότητα. Δέν ὑπάρχει ἀληθῆς ἐλευθερία χωρὶς Ἀνάστασιν, χωρὶς προοπτικήν αἰωνιότητος.

Πηγὴν ἀναστασίμου εὐφροσύνης διά τήν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἀποτελεῖ ἐφέτος καί ὁ κοινός ἐορτασμός τοῦ Πάσχα ὑπὸ σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὁμοῦ μετὰ τῆς 1700^{ης} ἐπετείου τῆς Α΄ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία κατεδίκασε τήν κακοδοξίαν τοῦ Ἀρείου, τοῦ «κατασμικρύναντος τῆς Τριάδος τόν ἕνα, Υἱόν καί Λόγον ὄντα Θεοῦ», καί ἐθέσπισε τόν τρόπον καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας διά τήν ἐορτήν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας ἐγκαινιάζει μίαν νέαν περίοδον εἰς τήν συνοδικήν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, τήν μετάβασιν ἀπὸ τό τοπικόν εἰς τό οἰκουμενικόν συνοδικόν ἐπίπεδον. Ὡς γνωστόν, ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἰσήγαγε τόν «ἄγραφον» ὄρον «ὁμοούσιος» εἰς τό Σύμβολον τῆς πίστεως, μέ σαφῆ σωτηριολογικήν ἀναφοράν, ἡ ὁποία παραμένει τό οὐσιῶδες χαρακτηριστικόν τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, οἱ ἐορτασμοὶ τῆς μεγάλης ἐπετείου δέν εἶναι στροφή πρὸς τό παρελθόν, ἐφ' ὅσον τό «πνεῦμα τῆς Νικαίας» ἐνυπάρχει ἀδιαπτῶτως εἰς τήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐνότης τῆς ὁποίας συναρτᾶται μέ τήν ὀρθήν κατανόησιν καί ἀνάπτυξιν τῆς συνοδικῆς ταυτότητός της. Ὁ λόγος περὶ τῆς Α΄ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὑπενθυμίζει τὰ κοινὰ χριστιανικά ἀρχέτυπα καί τήν σημασίαν τοῦ ἀγῶνος κατά τῶν διαστρεβλώσεων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καί μᾶς προτρῶπει νά στραφῶμεν πρὸς τό βάθος καί τήν οὐσίαν τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ δέ κατά τό παρόν ἔτος κοινός ἐορτασμός τῆς «Ἀγιωτάτης τοῦ Πάσχα ἡμέρας» ἀναδεικνύει τήν ἐπικαιρότητα τοῦ θέματος, ἡ λύσις τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον ἐκφράζει τόν σεβασμόν τῆς Χριστιανοσύνης πρὸς τὰ θεσπίσματα τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, ἀλλὰ καί τήν συνείδησιν ὅτι «οὐ πρέπει ἐν τοιαύτῃ ἀγιότητι εἶναί τινα διαφοράν».

² Ρωμ η', 21.

³ Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Εἰς τήν προσευχήν τοῦ Πάτερ ἡμῶν, πρὸς ἕνα φιλόχριστον*, PG 90, 880.

⁴ Ἰωάν. ιε', 5.

Μέ τοιαῦτα αἰσθήματα, ἔμπλεοι τοῦ φωτός καί τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως καί ἀναβοῶντες τό κοσμοχαρμόσυνον «Χριστός Ἀνέστη», ἅς τιμήσωμεν τήν κλητήν καί ἁγίαν ἡμέραν τοῦ Πάσχα διά τῆς ὀλοψύχου ὁμολογίας τῆς πίστεως ἡμῶν εἰς τόν θανάτῳ τόν θάνατον πατήσαντα, πᾶσιν ἀνθρώποις καί ἀπάσῃ τῇ κτίσει ζωὴν χαρισάμενον Λυτρωτήν, διά τῆς πιστότητος εἰς τὰς τιμίας παραδόσεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί διά τῆς ἀνυποκρίτου πρὸς τόν πλησίον ἀγάπης, ἵνα δοξάζεται καί διά πάντων ἡμῶν τό ὑπερουράνιον ὄνομα τοῦ Κυρίου.

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βκε΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Χριστόν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τό Τερόν Εὐαγγέλιον.